

Archis en kwaliteit van informatie

In Archis wordt een aantal gegevenssoorten bijgehouden. De herkomst, maar ook de kwaliteit van de informatie, hiervan is divers. Het is voor de gebruiker daarom belangrijk de aard en herkomst van de informatie te kennen, zodat men de bruikbaarheid en de kwaliteit van de aangeboden informatie kan inschatten.

Gegevensmodel

Het gegevensmodel geeft aan wat is vastgelegd, hoe dit is gedaan en op welke manier gegevens aan elkaar relateren. Archis registreert onderzoeksgebieden (in Archis termen onderzoeksmeldingen), vondstmeldingen (waarnemingen), vondsten en grondsporen (artefacten), vindplaatsen (complexen) en archeologisch waardevolle terreinen (monumenten) geregistreerd. Deze verschillende gegevenssoorten zijn niet alleen in database-technische zin aan elkaar gekoppeld, ze hebben ook een functionele en ruimtelijke relatie. Een onderzoek kan nul, een of meer waarnemingen opleveren; een waarneming heeft een of meer artefacten; artefacten van een of meer waarnemingen kunnen gezamenlijk een archeologisch complex vormen; een monument omvat geheel of gedeeltelijk één of meerdere archeologisch complexen.

Waarde

Samen met de provincie kan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de waarde van een complex vaststellen. Als het complex nog bestaat op de oorspronkelijke locatie, dan kan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in samenspraak met de provincie de waarde vaststellen. In dat geval wordt het complex een monument genoemd, meestal begrensd door in het landschap zichtbare elementen, zoals sloten, wegen en dergelijke. In zeer bijzondere gevallen wordt een dergelijk terrein wettelijk beschermd. Een dergelijke aanwijzing wordt bij het kadaster ingeschreven en vanaf dat moment zijn er beperkingen in het gebruik van het terrein.

Filter

De vaststelling of iets een complex is, kan alleen gedaan worden op basis van betrouwbare waarnemingen. Omdat waarnemingen divers van herkomst, ouderdom, nauwkeurigheid en mate van detail zijn, brengt het gebruik van het bestand aan waarnemingen een risico met zich mee, zeker wanneer gewerkt wordt met grote aantallen gegevens, waarbij de individuele waarneming niet meer op kwaliteit beoordeeld wordt. Ook statistische analyses zijn onbetrouwbaar wanneer men één waarneming gelijk stelt aan één vindplaats.

Om het foutgevoelige gebruik van gegevens tegen te gaan biedt Archis de mogelijkheid archeologische complexen vast te leggen; het geeft de interpretatie van de vondsten weer. Hiermee worden onnauwkeurige of anderszins minder bruikbare waarnemingen als het ware gefilterd. En zullen dan ook nooit gebruikt worden voor de vorming van een archeologisch complex.

Evaluatie

Om de betrouwbaarheid van waarnemingen te waarborgen is een evaluatie noodzakelijk. De nu in Archis opgenomen archeologische complexen behoren vrijwel alle tot een monument. Om het bestand aan complexen te completeren is een evaluatie van het waarnemingenbestand noodzakelijk. Deze evaluatie moet nog van start gaan: de benodigde fondsen moeten nog geworven worden. Desalniettemin is de basis hiervoor met Archis gelegd.

Meer informatie

Voor meer informatie verwijzen we hiernaast naar *Standardisation. The key to archaeological data quality*. Dit artikel is gepubliceerd in L. García San Juan & D.W. Wheatley (ed.), *Mapping the Future of the Past, Managing the Spatial Dimension of the European Archaeological Resource*. Sevilla, 2002.